

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. *άνοικτήριον*. Ὁ τύπ. *ἀναχτήρι* κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Τουρκ. *anahitar*.

1) Ἄνοιχτάρι 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Σῦρε, πᾶρε τ' *άνοιχτήρια* | τσ' ἄμε κάτω 'ς τ' ἀργαστήρια
Μεγίστ.

Ἔλα, ἄς κόψουμε κλειδιά, ἄς κόψουμε *ἀναχτήρια*,
ἄς θέκουμε ἀντὶς ψυχὴ, ἄς σιάνη τὸ γεφύρι

Καπ. 2) Κυλινδρικὸν ξύλον ἐπίμηκες εἰς σχῆμα ράβδου, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνοίγουν ἐπὶ τραπέζης ἢ ἄλλης ὁμαλῆς ἐπιφανείας λεπτὰ φύλλα ζύμης, πλάθανον Πόντ. (Νικόπ.)
Συνών. *πλάστις*.

άνοιχτής ὁ, Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Σάντ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀνοίγω*. Πβ. καὶ μεταγν. *ἀνοίκτης*.

Ὁ μάντις ὁ διὰ μαγικοῦ βιβλίου ἢ δι' ὑδροσκοπίας ἢ κυάμων προλέγων τὴν μέλλουσαν τύχην τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἀνευρίσκων τι ἀπολωλὸς ἢ ὁ ὀρίζων τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου, εἰς ὃν μεταβαίνων τις δύναται νὰ θεραπευθῇ ἀπὸ χρόνιαν ἀσθένειαν, μάλιστα δὲ ἀπὸ δαιμονικὴν ἐπήρειαν ἐνθ' ἀν.: Ἐρώτεσα τὸν *άνοιχτή* γὰ τὸν ἄρρωστο *ἄμουνα* Ὁφ. Ἐπῆγα 'ς σὸν *άνοιχτήν* ν' ἀνοί' χαρτὴν Χαλδ.

άνοιχτία ἡ, Πόντ. (Κερασ. Τραπ. κ. ἄ.) *άνοιχτίγια*
Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνοιχτός*.

Τόπος ἀναπεπταμένου καὶ ἔχων εὐρὺν ὀρίζοντα ἐνθ' ἀν.: Ἐμορφον *άνοιχτίαν* ἔδετε 'ς σὴ *μαχαλάν* ἔσουν Τραπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἄνοιξι* 2.

άνοιχτικά ἐπίρρ. Ἄνδρ. Χίος

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνοιχτικός*.

Τὸ νὰ εἶναι τόπος τις ἀποπτος καὶ εὐάερος ἐνθ' ἀν.: Ἐδῶ εἶναι *άνοιχτικά* Ἄνδρ.

άνοιχτίκι τό, Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀνοιχτής* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίκι.

Τὸ τὴν πρωίαν τῆς μετὰ τὸν γάμον ἡμέρας διδόμενον ὑπὸ τῶν νεονύμφων ἢ τῶν γονέων αὐτῶν δῶρον εἰς τὸν παρὰ νυμφον, ὁ ὁποῖος ἀνοίγει τὰς θύρας τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου (πβ. ΜΜιχαηλίδ. Λαογρ. σύμμ. Καρπ. 92 καὶ ΕΜανωλακ. Καρπαθ. 178).

άνοιχτικός ἐπίθ. Ἰων. (Κρήν.) Σῦρ. — Λεξ. Βλαστ. Δημητρ. *ἀν-νοιχτικός* Χίος

Ἐκ τοῦ μεσν. ἐπιθ. *ἀνοικτικός*.

1) Ἀναπεπταμένος Χίος — Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.: Τόπος *ἀν-νοιχτικός* Χίος. Σπίτι *ἀν-νοιχτικό* (εὐάερον) αὐτόθ.

2) Ἀνακουφιστικός Ἰων. (Κρήν.) Σῦρ. Χίος: *Γιατρικό* *άνοιχτικό* τῆς καρδίας Σῦρ. 3) Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ., ἐνεργητικὸν φάρμακον, καθαρτικὸν Λεξ. Βλαστ. Δημητρ. Συνών. *καθάρσιο*.

άνοιχτο- κοιν.

Θέμα τοῦ ἐπιθ. *ἀνοιχτός*.

Συντίθεται ὡς α' συνθετ. ἐπιθέτων χρωμάτων δηλωτικῶν πρὸς δῆλωσιν χρώματος *άνοιχτοῦ*, οὐχὶ *ζωηροῦ*, οἶον: *άνοιχτογάλας*, *άνοιχτοκίτρινος*, *άνοιχτοκόκκινος*, *άνοιχτοπράσινος* κττ.

άνοιχτογάλας ἐπίθ. ἰδ. *άνοιχτο-*

άνοιχτόθωρος ἐπίθ. Λεξ. Βλαστ. 346 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνοιχτός* καὶ τοῦ οὐσ. *θώρας*.

Ὁ ἔχων *άνοικτόν*, οὐχὶ *ζωηρόν* χρωματισμόν.

άνοιχτοκαρδίζω ἀμάρτ. *ἀν'χτουκαρδίζον* Μακεδ. Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνοιχτόκαρδος*.

Γίνομαι εὐθυμος, εὐτράτελος: *Παίξιτι κἀνένα λαλούμινον* ν' *ἀν'χτουκαρδίσοιμι*!

άνοιχτόκαρδος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) *ἀν-νοιχτόκαρδος* Χίος *ἀν'χτόκαρδους* βόρ. ἰδιώμ. *ἀνεχτόκαρδος* Πόντ. (Οἶν.) *άνοιχτοκάρδης* Πόντ. (Κερασ.) Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνοιχτός* καὶ τοῦ οὐσ. *καρδιά*.

Α) Κυριολ. 1) Ὁ ἔχων τὸ στήθος γυμνὸν Πόντ. (Τραπ.) 2) Ὁ ἔχων εὐρὺν ὀρίζοντα, ἐπὶ τόπου Θεσσ. (Ζαγορ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ. κ. ἄ.) — Λεξ. Περίδ. Βυζ. — ΓΣτρατήγ. Τραγοῦδ. τοῦ νησ. 37: Ἄνοιχτόκαρδον αὐλή Τραπ. || Ποίημα.

Σ τοῦ κήπου του τοῖς εὐωδίεσ, | 'ς τὴν *άνοιχτόκαρδη* βεράντα, καὶ σοὺ λέει πῶς κ' οἱ καρδιές | μ' ἀγάπη ἀνθίζουν πάντα ΓΣτρατήγ. ἐνθ' ἀν. Συνών. *ἀνοιχτός* Α 4. 3) Εὐρύχωρος, εὐάερος, ἐπὶ οἰκίας Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Χίος: Σπίτ' *άνοιχτόκαρδο* Φιλιπούπ.

Β) Μεταφ. 1) Εἰλικρινής, ἀφελὴς εἰς τοὺς τρόπους σύνθη. καὶ Πόντ. (Κερασ.) Συνών. **ἀνοιχτοκάτσης*, *άνοιχτοπρόσωπος*, *άνοιχτός* Β 3. 2) Εὐθυμος, φαιδρός, εὐτράτελος κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν. Χαλδ.): Ἄνοιχτόκαρδος *ἀνθρωπος*. Ἄνοιχτόκαρδη *γυναῖκα*. Ἄνοιχτόκαρδο *παιδί* σύνθη. Συνών. *ἀβέρτος* Β 2, *γελαστός*, *πρόσχαρος*.

***άνοιχτοκάτσης** ἐπίθ. Θηλ. *άνοιχτοκάτλαινα* Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνοιχτός* καὶ τοῦ οὐσ. *κατσί*, παρ' ὁ καὶ *κατζί*.

Ἄνοιχτόκαρδος Β 1, ὁ ἰδ.: Ἄνοιχτοκάτλαινα καὶ πάντα μὲ καλὸ λόγος.

άνοιχτοκέρης ἐπίθ. Μύκ. *άνοιχτοκέρης* Κύπρ. Θηλ. *άνοιχτοκέρης* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνοιχτός* καὶ τοῦ ἀρχ. οὐσ. *κέρης*. Τὸ β' συνθετ. ὡς ἀπλοῦν ἀμάρτ. Πβ. *ἀβγοκέρης*, *ἀγριμοκέρης*, *γιδοκέρης*, *ἐφτακέρης*, *τραγοκέρης*, *τρικέρης*.

Ὁ ἔχων κέρατα διεστῶτα, ἐπὶ κριοῦ ἢ βοός.

άνοιχτοκέφαλος ἐπίθ. Ἰθάκ. *ἀν'χτουκέφαλους* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνοιχτός* καὶ τοῦ οὐσ. *κεφάλι*.

1) Ὁ ἔχων διεστῶτα τὰ βρεγματικά ὀστά, ἐπὶ βρέφους Στερελλ. (Αἰτωλ.) 2) Μεταφ. εὐφυῆς Ἰθάκ.: *Εἶναι* πολὺν *άνοιχτοκέφαλος* καὶ τὰ καταφέρει οὐλα. Συνών. *ἔξυπνος*.

άνοιχτοκίτρινος ἐπίθ. ἰδ. *άνοιχτο-*

άνοιχτοκόκκινος ἐπίθ. ἰδ. *άνοιχτο-*

άνοιχτόκολος ἐπίθ. πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) *άνοιχτοκόλης* Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνοιχτός* καὶ τοῦ οὐσ. *κόλος*.

1) Ὁ γυμνὸς τὸν πρωκτὸν πολλαχ. καὶ Πόντ. (Τραπ.): Ἀοῦτο τὸ παιδὶν πάντα *άνοιχτόκολον* πορπατεῖ Τραπ. Συνών. *ξεβράκωτος*. Πβ. *ἀκολιάρης*. β) Μεταφ. πτωχὸς Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Χαλδ.) 2) Κίναιδος Πελοπν. (Λακων.)

άνοιχτοκουταλάτος ἐπίθ. Κάρπ. Κάσ. Κρήτ. Ρόδ. Τήλ. — Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *άνοιχτοκούταλος* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άτος.

Ὁ ἔχων εὐρεῖς ὤμους καὶ ἐπομένως ὁ εὐρύτερος, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται καὶ ρωμαλέος ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ψηλός, λυγρός εἰς τὸ κορμὶ καὶ ἀνοιχτοκουταλάτος καὶ ἀπὸ τὰ νύχια ἔς τὴν κορυφὴν τὸν ἔρωτα γεμᾶτος Κάρπ.

Εἶσαι ψηλὴ, εἶσαι λυγρὴ καὶ ἀνοιχτοκουταλάτη, πρέπει σου νὰ σὲ βάλουνε σὲ γυάλινο παλάτι. Κρήτ. Συνών. ἀνοιχτοκούταλος.

ἀνοιχτοκούταλος ἐπίθ. Κάρπ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός καὶ τοῦ οὐσ. κουτάλα. Ἀνοιχτοκουταλάτος, ὁ ἰδ.

ἀνοιχτολόγος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀνοιχτόλογος Λεξ. Βλαστ. Δημητρ. — ΚΠαλαμ. Τρισεύγ. 83.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀνοιχτὰ καὶ τοῦ ρ. λέγω.

Ὁ ἀπεριφράστως ὁμιλῶν, εἰλικρινὴς ἔνθ' ἄν.: Ἀνοιχτόλογος εἶναι, δὲ βλέπει μακρὰ μήτε βαθρὰ, ὅμως αὐτὰ ποῦ βλέπει, τὰ φωνάζει ὅπως τὰ βλέπει ΚΠαλαμ. ἔνθ' ἄν.

ἀνοιχτομάτης ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. κ.ά.) ἀν-νοιχτο-μάτης Κύπρ. Ρόδ. Σύμ. Χίος ἀνοιχτομάτης Θράκ. (Σαρεκκλ.) Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀν-χτουμάτης βόρ. ἰδιώμ. ἀνεχτομάτης Πόντ. (Οἰν.) ἀνοιχτόματος Λεξ. Δημητρ. ἀν-νοιχτό-ματος Κύπρ. ἀνοιχτόματος Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀνοιχτούματος Λυκ. (Λιβύσσ.) Θηλ. ἀνοιχτομάτισσα Κρήτ. Μακεδ. (Καστορ.) ἀν-νοιχτο-μάτισσα Κύπρ. ἀνοιχτομάταινα Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) ἀνοιχτομάτρα Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός καὶ τοῦ οὐσ. μάτι. Ὁ τύπ. ἀνοιχτόματος καὶ ἐν Les cinq livres de la loi 420 (ἔκδ. Hesseling).

1) Ὁξυδερκὴς Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Πελοπ. (Ἄργ.) κ.ά.: Ἀνοιχτομάτικο εἶν' τὸ στραβό! (εἰρωνικῶς) ἄγν. τόπ. || Παροιμ. Τί νὰ κάνῃ ὁ στραβὸς τοῦ ἀνοιχτομάτη; (ἐπὶ τοῦ ἀνικάνου ἐκ φύσεως νὰ παράσχη ὑπηρεσίαν τινὰ) Ἄργ. 2) Ὁ μὴ εὐκόλως ἀπατώμενος, νοήμων, προσεκτικὸς κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Εἶν' ἀνοιχτομάτης αὐτὸς καὶ δὲν τὸν γελᾷς Πελοπ. (Αἴγ.) Ἀνοιχτομάτα γυναῖκα Πελοπ. (Λακων.) Μὴ μ' κάν'ς τὸν ἀν-χτουμάτ' καὶ σὶ ξέρουν Θάσ. Ἐν ἐνι ἀν-νοιχτό-ματος ὁ γιός του Κύπρ. Εἶχεν ἕναν πιδὶν κ' ἦταν παραφύσις ἔξυπνον καὶ ἀνοιχτούματον Λιβύσσ. Πολλὰ ἀνοιχτομάτ'κον παιδὶν ἐν Τραπ. || Γνωμ. Ἀνοιχτομάτ'ς πεινασμένος κ' ἀπομένει (ἀντὶ κ' ἀπομένει = δὲν μένει) Χαλδ. || Παροιμ.

Γαλίφης πῆε καὶ σκόνταψε ἔς ἀνοιχτομάτη πόρτα (ὁ δόλιος δὲν δύναται νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν νοήμονα) Λεξ. Δημητρ. || Ἄσμ.

Ἀδρωπος κοσμογύριστος ἐν πάντ' ἀν-νοιχτο-μάτης Κύπρ. 3) Δραστήριος Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) 4) Γυναικοθήρας, ἐρωτομανὴς Κέρκ. 5) Ὡς οὐσ., τὸ φυτὸν γναφάλιον τὸ ἄγριον (gnafalium sylvestrum), τὸ λεοντοπόδιον τοῦ Διοσκορ. (πβ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λαογρ. 10 (1929) 203) Κάλυμν.

ἀνοιχτοματιά ἡ, ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,162 ἀν-χτουματιά Θράκ. (Ἀδριανούπ.) ἀν-νοιχτο-μαδκιά Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτομάτης.

Εὐφυΐα, νοημοσύνη ἔνθ' ἄν.: Θέλει ἀν-νοιχτο-μαδκιάν τοῦτ' ἡ δουλειὰ Κύπρ. Συνών. ἀνοιχτοματωσύνη, ἀνοιχτωμάδα, ἐξυπνάδα.

ἀνοιχτοματίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτομάτης.

Γίνομαι νοήμων: Ἐλα, μ' ἀνοιχτοματίσσε καὶ ὥ τὴν ὥρα

καὶ δὲν ἀφίνω νὰ μὲ ἔλῃ κάνεις (μ' = μά, ὦ = ἐγώ, ἔλῃ = γελᾷ, ἀπατᾷ).

ἀνοιχτοματικός ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀν-χτουμάτ'κους Μακεδ. (Βελβ.)

Ἐκ τοῦ ἀνοιχτοματικό οὐδ. τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτομάτης.

Ὁ ἔχων ὀφθαλμοὺς ἐκφράζοντας εὐφυΐαν.

ἀνοιχτοματωσύνη ἡ, Λεξ. Δημητρ. ἀν-νοιχτο-ματωσύνη Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτομάτης.

Ἀνοιχτοματιά, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Ἡ ἀν-νοιχτο-ματωσύνη σου ἐν ἐκμασεν τόπον Κύπρ. Ὁξυπνάα τὸ ἀν-νοιχτο-ματωσύνη πὺν τὴν μίαν, φτώχεια, κακορριζιτὰ πὺν τὴν ἄλλην αὐτόθ.

ἀνοιχτοπάτης ἐπίθ. Κέρκ. κ.ά. — Γ'Επαχτίτ. Ἰστορ. 31 ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2,53 — Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀνοιχτὰ καὶ τοῦ ρ. πατῶ.

Ταχύπους ἔνθ' ἄν.: Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀνοιχτοπάτης Κέρκ. Ψηλότερος, στέρεος, ἀνοιχτοπάτης ἔρχονταν πρῶτος Γ'Επαχτίτ. ἔνθ' ἄν. || Ποίημ.

Ἀξίος ὁποῦ ναι ὁ γρίβας σου! — Ἀνεμοπόδης, γέρω.

— Ἀνοιχτοπάτης δυνατός! — Καὶ νυχτομαθημένος

ΚΚρυστάλλ. ἔνθ' ἄν. Συνών. ἀλαφροπάτης 2, ἀλαφροπόδαρος, ἀνάφτερος, ἀνεμοκνυκλοπόδης, ἀνεμοπέτακας, ἀνεμοπετάχτης, ἀνεμοπόδαρος, ἀνεμόποδας, ἀνεμοπόδης, ἀνεμοσουρειασμένος (ἰδ. *ἀνεμοσουριάζω), γοργογόνατος, λαγοπάτης.

ἀνοιχτοπάτι ἐπίρρ. Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀνοιχτὰ καὶ τοῦ ρ. πατῶ. Πβ. γοργοπάτι.

Διὰ γοργοῦ βαδίσματος, ταχέως: Κάμε το νὰ πάῃ ἀνοιχτοπάτι.

ἀνοιχτοπατοῦσα ἐπίθ. θηλ. Κέρκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτοπάτης καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, περὶ ἧς ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 193.

Ἡ ταχέως βαδίζουσα, ταχύπους: Ἀνοιχτοπατοῦσα γυναῖκα.

ἀνοιχτοπέλαγο τό, ΚΠαλαμ. Βωμ. 150 — Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός καὶ τοῦ οὐσ. πέλαγο.

Τὸ ἀνοιχτὸν πέλαγος, ἡ ἀνοιχτὴ θάλασσα ἔνθ' ἄν.: Ποίημ.

... Κ' ἐμπρός, θρασὰ ταξίδια

ἔς τ' ἄγρια τ' ἀνοιχτοπέλαγα καὶ ἔς τὰ βαθρὰ κανάλια

ΚΠαλαμ. ἔνθ' ἄν.

ἀνοιχτοπέλαγος ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀνοιχτοπέλαγο.

Ὁ εἰς τὸ ἀνοιχτὸν πέλαγος πλέων, πελάγιος: Ἀνοιχτοπέλαγο παραδερνε τὸ καράβι.

ἀνοιχτοπορτοῦσα ἐπίθ. θηλ. Κωνπλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός, τοῦ οὐσ. πόρτα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, περὶ ἧς ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 193.

Ἐπίθετον τῆς Παναγίας.

ἀνοιχτοπράσινος ἐπίθ. ΙΔραγούμ. Σταμάτ. 84 — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν ἐπιθ. ἀνοιχτός καὶ πράσινος.

